

1. Փոփոխութիւններ և շարժումները կը հրատարակուի:
2. Տարեկան բաժանորդագրինն է միայն չորս արծաթ միճիտ կանխիկ վճարելի, թէ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց եւ թէ գաւառաց համար:
3. Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի:
4. Տեղական և գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ:
5. Հատը մէկ դրշ. միճիտ, և կը գտնուի մասնաւորապէս Պահչէ գաւառ Սուճի Պօղոս աղայի խանութը:

Փ Ո Ւ Ն Ձ

6. Ծանուցման տողը 3 դրշ. է մէկ անգամի համար: Աւելի ատան կըլլայ աւելի անգամներու համար:
7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն՝ Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան Կ. Պօլիս Պալատ - բազար Նափիէ խան վերի յարկ թիւ 16:

ADRESSE

H. S. Adadjian

Directeur du Journal Armenien
PONTCHE — 16 Nafie Han. Balouk
Bazar Constantinople.

Թիի 1429

ՉՈՐԵՔԵՍԱԹԻ

1879 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 5

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ

Յուսամբ թէ, Տիգրանակերտի առաջնորդական խնդրոյն վրայ բաւական ժամանակէ հետէ մեր և մեր պաշտօնակցաց անդադար հրատարակած տեղեկութիւններն ու դիտողութիւնները հերիք եղած են երեւան հանել խնդրոյն բուն պատճառներն, և յիշեալ ընդարձակ վիճակի ազդայնոց շահուն և իրաւանց պաշտպանութեան համար փիլիպպոս եպիսկոպոսի ըրած չափազանց անձնութիւնն հաստատել ու հռչակել: Պատրիարքարանն ալ հարկաւ ի նպաստ փիլիպպոս եպիսկոպոսի համոզում ունեցած է ցարդ, Տիգրանակերտէն հեռոջեւ ընդունած ժողովրդական անկեղծ տեղեկագրութեանց վրայ: Համոզում դոյացուցած է ի հարկէ, թէ Տիգրանակերտի բոլոր վիճակալինք առ հասարակ կսիրեն զփիլիպպոս եպիսկոպոս, և միայն քանի մ'անձինք են որ իրենց անձնական շահուն ու փառաց համար կատեն դնա, և նորա դէմ ամեն հակառակութիւն ու թշնամութիւն ի գործ կ'ընեն: Այս քանի մ'անձանց ազգային կենաց վրայ մինչեւ ցարդ ծանօթութիւններ հրատարակուած են. այս անգամ ալ Տիգրանակերտէն գրուած նամակի մը հետեւեալ մասը կ'հրատարակեմք, Պատրիարքարանի ուշադրութիւնն հրաւիրելով:

«Վիճակիս առաջնորդ Դեր. Տ. փիլիպպոս Արքեպիսկոպոսի բացակայութեամբն քիւրտերու հարստահարութիւնն ժողովրդեան վրայ ծանրանալէն զատ, պապականութեան և բողոքականութեան ազդեցութեանց արդիւնքն ալ սկսաւ վերերել: Բողոքականաց պատուելի Պօյաճեանն յարմար առիթ գտաւ, վարժապետ մը բերել տալով բացաւ իրենց վարժարանը, և հայ վարժարանաց ուսանողները որ փողոյները կ'ընկալուին, կ'յանայ հաւաքել անդ: Դալով պապականութեան, ասոնք աւելի խորագոյն դուր մը պեղել սկսած

են Հայոց ազգը կ'անելու համար. անդրալեւնականութեան անկեղծ շղթայիւք զՀայս միանգամ ընդ միշտ կաշկանդելու անձկով խնամակցութեան միջոց ընտրած է իրեն Յովսէփ Գաղաթան. Հաճի օղբան նշանաւոր դերդաստանէն Մ. Թուխմանի աղջիկն իւր որդւոյն նշանադրած է, կրօնական ամենաբարոյութիւն ըստ պապական եկեղեցւոյ կատարելու դաշամբ, իսկ Թովմաս Մէնտէլէճեանի դուստրն ալ եղբորորդւոյն, միջնորդութեամբ Յովհաննէս Միսասեանի: Այսպէս երբեմն ի Մանպուտ (Մէրտին) հաղար տուն հայ ընտանիք կորսուած են յիշեալ Գաղաթանի քրոի Ծատողլեանի մոլեռանդական ջանքն ու ազդեցութեամբն, ուր այժմ ազգային և ոչ մի յիշատակ մնացած է, բայց ի եկեղեցւոյ դրան վրայ յիշատակարանէն, որ Կիլիկիոյ Հայ թագաւորաց անունը կը կրէ: Մինչդեռ պապականութեան հայակու պաշտօնեայք տակաւին յԱլէքսիս ոտք չէին կոխած, այս հայաշատ քաղաքիս մէջ մեր համարին եղբարք շնորհիւ նոյն Ծատողլիի ոչ միայն իրենց ծագումը մոռացեր են, այլ և մայրենի լեզունին արաբերէնի փոխադրուած՝ ջերմ լատինացեալ են: Մտածողը քիչ չղարմանար, և կ'իշէ թէ չորս տարի յառաջ Ծատողլիի և Գաղաթանի անուննքն ու արարքը զոլանաք ի Պատրիարքարան ծանուցանող, և տեղոյս Առաջնորդարանին մէջ պահուած (Մէրտինու եկեղեցւոյն յանուն Հայոց) հրովարտակը, ինձիճեանի պատմական յիշատակութիւնը և մագաղաթեայ դարաւոր ձեռագրերը փաստ բերելով յիշեալ քաղաքի Մ. Գէորգ եկեղեցւոյ առումը խնդրող Մէնտէլէճեան թովմաս՝ այժմ ինչպէս խնամութեան անլուծանելի կապով կ'կապուի իւր չարաչար ամբաստանած անձին հետ:»

Աւասիկ, այսպիսի անձինք են հակառակորդ փիլիպպոս եպիսկոպոսի: Եթէ արդարն ու անմեղը, ժողովրդասէրն ու անձնուէրը առաջնորդ չտալու, պաշտ-

պանելու և քաջաբերելու ոգի ունի մեր ազգային ներքին վարչութիւնը, պարտ է ոչ եւս դանդաղելով զփիլիպպոս եպիսկոպոս վերադարձունել ի ծոց իւր սիրելի ժողովրդեան, և այսպէս պարտ է բռնապետութեան անձնաշահութեան պարզած յաղթութեան դրօշակը ծրելի ծուրի ընել: Այս կսպասուի, Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքի օրով:

Կալուածական վկայագրոց կնքոյ խնդիրը տակաւին Պատրիարանի և Բ. Դրան մէջ բանակցութեան նիւթ եղած է, և հետեւաբար կեդրոնական սրնտուկին միասը կ'արունակէ կարելի չըլլալով իմամի կնիք ընդունիլ պատրիարքական կնքոյ հետ, հակառակ դարաւոր սովորութեան: Ծարաթ օրը Բ. Դրնէն լուր տրուեւ է մեր Պատրիարքարանի, թէ խնդիրը նախարարաց ժողովոյ մատուցանել հարկ եղած է երկու կողմանէ եղած բանակցութեան գրութեանց հետ: Միայն մեր Ս. Պատրիարքը չէ՝ Թահրիրի էմլագի պաշտօնատան յիշեալ անպատեհ պահանջման դէմ բողոքողն, այլ Յունաց Պատրիարքը և Հրէից Խալաֆադըն ալ բողոք բարձած են, և հինաւուրց սովորութեան, կամ լաւ եւս է ըսել՝ արտօնութեան պահպանութիւնը կ'ենդունէ: Կարծեմք, թէ ժամանակի կարօտ է սոյն խնդրոյն կարգադրութիւնը, որովհետեւ նախարարաց ժողովն քաղաքական և երմտական կարեւորագոյն խնդրովք ծանրապէս ըզբաղեալ ըլլալով հարկաւ չկրնար նախադասել այսպիսի խնդիրներն: Ինչ որ ալ ըլլայ, մեր Պատրիարքարանը պարտի սպասել տրուելիք որոշման, և թոյլ չտալ որ ազգային արտօնութիւն դարձած հնաւանդ սովորութիւն մը կերպարանափոխ ըլլայ, և հարուածի ազգային արժանապատուութիւնը: Չեմք դիտեր, թէ յունաց պատրիարքարանն ալ դադարեցուցած է կալուածական վկայագիր տալ, բայց կը լսեմք թէ հրէից ազգային պաշ-

տօնատունն ալ իմամի կնիք չընդունիր իւր տալիք վկայագրոց ներքեւ, և պատշաճ դատած է սպասել Բ. Դրան վերջնական պատասխանին: Մեր չեմք յուսար, որ վկայագրի պէտք ունեցող ազգայինք դանդաւորն, իրենց անհատական գործին առ ժամանակ մի յետաձգուելուն համար, և ազգային արժանապատուութեան ու արտօնութեան մը պաշտպանութեան համար սակաւ մի զոհողութիւն յանձն չառնուն:

Յաւալի է արդարեւ, որ կառավարական պաշտօնակալաց ուսմանք այսպիսի խնդիրներ յարուցանելով Բ. Դուռն ու Պատրիարքարաններն, որ արդէն իրենց հոգերն ու դրաղմունքն ունին շատ շատ, ի դուր ժամաւաճառութեան կ'հարկադրեն, և հասարակաց դժգոհութեան տեղի կուտան:

Մեր չաքաթ աւուր թերթն հրատարակուելէն յետոյ, որով ծանուցած էինք թէ Արղումանեան Ստեփան վարդապետ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ պատրաստ է կարգադրութեան, իմացանք որ նա Հիւանդանոցէն փախեր, և Հասուն էֆէնտիի հովանաւորութեան ներքեւ մը տներ է, և Հիւանդանոցի ներքին տեսչութեան կողմանէ իսկոյն Պատրիարքարանի տեղեկագրուեր է Արղումանեանի փախստեան պարագաները: Մեր և ամեն Հայ, որ փոքր ի շատէ տեղեկ են փախստականին բարուց և վարուց, բնաւ չենք ցաւիր այսպէս երթալ հեռանալուն վրայ. սակայն անհրաժեշտ պարտ կը համարուք ըննութեան ենթարկել նորա փախստեան պարագաները: Ծատրը կ'կասկածին, թէ Արղումանեան կաշառելով Հիւանդանոցի պաշտօնակալներէն մի քանին, չէ թէ պատէ կամ պատուհանէ վար ցատկելով, այլ ամենայն դիւրութեամբ ելած գացած է Հիւանդանոցէն: Ահա, այս պարագայն անաշուքնութեան արժանի է, և եթէ ստուգուի՝ այդպիսի պաշտօնա-

կաշներն Հիւանդանոցէն անմիջապէս արտաքսելու է :

Ձեմք գիտեր թէ ինչ եղաւ Հիւանդանոցի այն վիրաբոյժը, որոյ խօսքով թեանը դո՛ւր Գնաց 11-12 տարեկան պատանեակ մը՝ իւր աչաց մէկը կորսնցնելով : Լսեցինք թէ քննութիւն բացած է Հիւանդանոցի պատուարժան Հոգաբարձութիւնը, բայց չլսեցինք քննութեան արդիւնքը : Կարելի չէ, որ մեր ազգին մէջէն զեղծմունք ու անկարգութիւնք ջնջուին, մինչեւ որ յանցաւորութիւնը չպատժուին անաչառ քննութեամբ :

Վերստին դառնալով Արդու մանեանի խնդրոյն, կ' ծանուցանեմք որ դարձեալ շաբաթ օրը իմացանք թէ՛ Պատրիարքարանն յետ փախստեան Արդումանեանի որոշեր է ի պաշտօնէ հրատարակել, ըստ որոշման Կրօնական Ժողովոյ՝ նորա կարգադրել ըլլայր, և ձեւացուցած պսակին ապօրինաւոր ու անվաւեր դատուիլն : Արդէն քանի մ' օր յառաջ Ս. Էջմիածնի Վեհափառ Հայրապետին ալ գրուեր է այս պսակադրութեան համար : Մեր կանխաւ դիտած եմք, թէ՛ Կրօնական Ժողովոյ որոշման գործադրութիւնը յապաղեցունելու հարկ չկայ, քանի որ կարելի չէ բեկանել զայն կամ այլափոխել խնդիրն խիստ պարզ ու բացայայտ ըլլալուն պատճառաւ : Մոսկուայի ալա Անանօֆ, իւր օրդին և պարագայը կրնան պատկառելի ըլլալ յաշտ ազգին, իրենց փարթամութեամբ ինուսիս և ինուրեքիս և այլ հայաբնակ երկիրներ ազգին օգտակար հանգիստանալով : Կարելի է, և պէտք է ներող աչօք նայիլ այսպիսեաց թեթեւակասութեան վրայ. բայց երբ խիստ գայթակղական արարք մը կունենան, նոցա փարթամութեան համար անտեսել իսպառ անթողիլ է, և անհրաժեշտ պարտ է հրապարակադոյժ ընել ի զդուշութիւն հասարակաց : Սյապէս կ'ըլլաւին այն երկիրներուն մէջ, ուր արդարութեան ու հաւասարութեան գեղեցիկ ու ազգաշէն օրէնք կիշխեն մարդկան, և ո՛չ մարդահաճութիւն ու աշտութիւն՝ որ ազգի մը համար առաւել քան զամենայն հարըտահարութիւնս կործանարար են :

Մանդուկէ-Էֆեքար լրագիրն շաբաթ օրը գրած էր, թէ Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ կալուածներէն պանդոկ մը կալուածոց Հոգաբարձութեան կողմանէ երկու տարւոյ համար վարձու տրուեր է նշան ճիւղկերեան անուն Սե-

բաստացիի մը, պայմանադրութեամբ մը՝ որով նշան պարտի առաջին տարին ամսէ ամիս 10 տկան և երկրորդ տարին 20 տկան լիւր ամսական վճարել ամսէ ամիս կանխիկ : Մանդուկէ հրատարակած է նաեւ սոյն պայմանադրութեան պատճենն, յորում կտեսնուի թէ պանդոկն 1879 փետր. 1 ին վարձուած է : Սրդ՝ յիշեալ լրագիրն ծանրադէս կ'ընդատի իմացած ըլլալով, որ կալուածոց Հոգաբարձութիւնը, զեռ որոշեալ պայմանաժամն չլրացած, այսինքն 1 1/2 ամիս յառաջ, կանչեր է զվարձակալն, և այժմէն տարեկան 250 լիւր կախանջ՝ այդչափ տուող կայ ըսելով. և որովհետեւ նա իւր պայմանադրին յենելով՝ կ'մերժէ այդ պահանջն, Հոգաբարձութիւնն ամեն խստութիւն և միջեւ իսկ ոստիկանութեան միջամտութիւն ի գործ կը դնէ պանդոկէն արտաքսելու համար, և հետեւաբար մեծ վնաս կ'պատճառէ խեղճ վարձակալին :

Մանդուկէի այս դանդաղան, ինչ ծանր ոճով ալ գրուած ըլլայ, Ղալաթիոյ պատուարժան Հոգաբարձութեան պարտքն է ու շտգրութեան առնուլ և բացատրութիւն հրատարակել : Ինչպէս ուրիշ առիթներով ըսած եմք, լրագրական դիտողութեանց մէջ կան որ պատասխանող և բացատրութեան արժանի չեն. սակայն ներկայն նոյն կարգէն չէ : Երբ պաշտօնական մարմին մը հրապարակաւ չարաչար կ'ամբաստանուի իրր պայմանադրութեան և այդ ամբաստանութիւնը չհերքուիր, ամենայն վարկ և արժանապատուութիւն՝ որչափ մեծ ըլլայ՝ կ'իւրուսանէ այդ մարմինը, և փաստը բնականաբար ազգին ըլլալով ազգային ամեն անհատ և մասնաւորապէս լրագրութիւնը պարտաւոր են ձայն և բողոք բառնալ : Բաց յայտմանէ, բնաւ չներէր արդարութիւնը, որ յառաջ ազգային շահուց բռնաբարութիւն անհատի մը իրաւունքը, մանաւանդ երբ պայմանադրեալ և ստորագրեալ ու վաւերացեալ է ի պաշտօնէ :

Ղալաթիոյ կալուածոց պատուարժան Հոգաբարձութեան արդարաւորութեան վրայ վստահ ըլլալով, կ'յուսամք թէ պիտի բարեհաճի անյատաղ հրատարակել իւր առաքիլութիւններն ու բացատրութիւնները :

Երուսաղեմայ վանուց միաբաններէն Աթանաս անուն վարդապետն, որ իւր զեղծ ու անուղղալ վարուց և յոռի ու խարդախ պաշտօնավարութեանց ծանր պա-

տասխանատուութիւնէն աղատելու համար, անցեալ տարի վանքէն ելած և պապական կրօնքն ընդունած ըլլալով՝ մայրաքաղաքս եկած էր, այս օրերս դարձեր է Երուսաղէմ, շնորհիւ Հասուն Էֆէնտիի՝ Բ. Դրնէն հրամանադիր ու յանձնարարական ի ձեռին, որպէս զի ի դատ մտնէ մեր վանական վարչութեան հետ և հանդիսները տեսնէ, զորս իւր թէ ունի եղեր : Սա կամբաստանէր Տ. Եսայի Ս. Պատրիարքը և վանական վարչութիւնը, թէ իրեն կալուածներն ու գոյքը յանդիման դրուած են : Աթանաս վարդապետ ինչ գոյն և կերպարանք որ առնու, չլինար արդարանալ : — Իւսկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Յովհաննէս Հայրն՝ որ քանի մը շաբաթէ հետէ անկողնոյ կը ծառայէր, երկուշաբթի երեկոյին ժամը 12 ին տեսները վախճանելով, հետեւեալ օրը յուղարկուորութեան հանգէսը կատարուեցաւ, ի ներկայութեան Գեոր. Տ. Մատթէոս Ս. Եպիսկոպոսի Իզմիրլեան : Վախճանեալ քահանայն իւր քաղցր ու համոյր բարութն և իւր կոչման արժանաւոր ընթացիւքն հասարակաց սիրոյն ու համակրանաց արժանի հանգիսացած ըլլալով՝ կցաւիմք իւր մահուան վրայ :

— Հասուն Էֆէնտի վերջապէս շաբաթ օրը ներկայացաւ Օգոստ. Սուլթանին, ուրիշ ազգաց պատրիարքաց համար սովորական եղած հանդիսիւ և ընդունելութեամբ, և ապա նոյն օրը գլխաւոր նախարարաց տեսութեան գնաց : Թէրճէմանը-Էֆեքար պապական լրագիրն՝ որ առջի օրը երկարօրէն նկարագրած էր նորա ներկայացման հանգէսը, իբրեւ նոր ինչ, հրատարակած է նաեւ ի ներկայութեան Օգոստ. Սուլթանին արտասանած խօսքը, յորում միայն «քաթիլիք» բառը կը տեսնուի առանց երբեք «էրմէնի» բառն յիշուած ըլլալու : Յիշեալ լրագիրն՝ որ Հայոց ազգին առջև ինքզինքն հայասէր ու ազգասէր ձեւացունելու համար ամեն ճիշդ կ'ըսէ, այս մասին ո՛րեւէ դիտողութիւն ըրած չէ : Մեր փոյթը չէ. Հասուն Էֆէնտիի և Թէրճէմանի ոգին ծանօթ է դիտող հայոց. մեք այս կէտն յիշատակելովնք միայն ի ծանօթութիւն և ի զգուշութիւն միաժամ մերայնոյ : Պէտք է զիտնալ, որ բոլորովին կեղծիք մ' է այս օրերս տարածուած այն զրոյցը, թէ Հասուն Էֆէնտի և իւրքն հայութիւնն ու հայ լեզուն անվար պահպանելու համար նախանձախնդիր են առաւել քան զամենայն նոյն :

— Լրագիրս մամուլը գրուած ժամանակ առինք՝ Արդումանեանի կարգադրութեան համար Կրօնական Ժողովոյ պաշտօնական ծանուցումը :

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Ք

Ռուսիայէն նոր լուր մը չկայ : Տակաւին ո՛չ սահմանադրութիւն, և ո՛չ որ և է նոր կարգադրութիւն հրատարակուած չէ : Կառավարութիւնն առ այժմ երկու խնդրով առաւել դժաւար կերեւի. — կեդրոնական Ասիոյ համար զինուորական մեծ պատրաստութիւն. — Ունչականաց գէմ բուռն միջոցներու գործադրութիւն : Ռուսիոյ աշխարհավարական ընթացից տեղեակ եղողները բնաւ չեն զարմանար նորա զինուորական պատրաստութեան վրայ. տարակոյս չկայ, թէ թիւրքմէններէն կրած պարտութեան ու վնասուց վրէժը պիտի առնու առաւել քան զառաւել, և թերեւ ինչպէս կըսուի՝ կեդրոնական Ասիոյ մէջ նոր երկրակալութիւններ ընելով պիտի չափուի Անդղիոյ հետ, թոյլ չտալով նմա, որ մինչև ցլախճան մնայ Աֆղանիստանի մէջ, և ուղածին պէս չափէ ձեւէ : Իսկ Ունչականաց գաւառի անհրաժեշտ է ոչնչացունել այս մարմինը, որ բաւական զօրացած կերեւի, և որոյ նպատակն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ կործանել աւերել իշխանութիւն, կրօն, և ընտանեկան՝ կալուածական և այլ ամենայն իրաւունք, եւ չգիտցուիր, թէ ինչ պիտի կանգնեն այս ամենուն աւերակաց վրայ, եթէ երբեք կարող ըլլան յաջողիլ :

Ռուսիոյ կառավարութեան, կամ՝ լու ևս է ըսել, Կորչագոֆ իշխանի ներքին ու արտաքին քաղաքականութեանց ընթացքը փոքր ի շատէ հասկցուած կ'կարծուի. սակայն գերմանական, Պիլմարգինն ըսել կուզեմք, զեռ ո՛չ որ, մինչև իսկ Պէրլին նստող դեսպանաց ամենաճարտարն ու խորագէտն իմանալ յաջողած չեն տակաւին, մանաւանդ զեռ չեն կրցած ստուգել Աւստրիոյ հետ հաստատեալ վերջին դաշնագրութեան բուն պարունակութիւնը : Պիլմարգ խիստ դաղանի կ'պահէ զայն, մինչև իսկ Գերմանական փոքրիկ իշխանութիւններէն՝ անոնց վրայ կատարեալ վստահութիւն չունենալով : Պէրլինի անդդիական դեսպանը զրբը է իւր կառավարութեան, թէ զգուշութիւն է ստոյգ ծանօթութիւն տալ Պիլմարգ իշխանի դիտմանց վրայ. եթէ նորա հետ տեսնուինք՝ միայն պաշտօնական խօսքերով կ'անցնի :

Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը ծածկեալ է ամենայն խնամով : Իտալական դեսպանն առ իւր կառավարութիւնն ուղղած մէկ դրոյն մէջ ըսեր է, թէ «Պիլմարգիշանը երբէք մտերիմ չունի, և քաղաքական խնդրոյ վրայ իւր ունեցած դադարաւոր խելամուտ լինիլ՝ հնարին չէ» : Այսպէս ծանօթութիւն կը գրէ ի Բեդրսպուրկ՝ ռուսական դեսպանն ալ :

Անգղիոյ մէջ, Մալթայի նաւատորմին գէպ ի օսմանեան ջուրերը շարժման սնուի ցոյցէն հետէ, Թուրքիոյ վրայ ո՛չ կառավարութիւնը և ո՛չ որեւէ կուսակցութիւն չեն խօսիր : Աֆղանները գլխաւորաբար ուշադրութեան առարկայ եղած են կառավարական ու ժողովրդական ակումբներու մէջ : Որովհետեւ անգղիացւոյ այսչափ յաղթութիւնը և թափած պատու հասնելն իսկ չեն կրցած հանդարտեցունել և հաւանքել աֆղանները : ասոնք այլևայլ տեղերէ գլուխ կվերցունեն, ժամերով կպատերազմին անգղիացւոյ դէմ, և մինչև իսկ Բեապլիի բարձունքը դրուելու և անգղիացիները արտաքսելու յանդուգն փորձեր կընեն : Վերջապէս Ռուսիա սոցա դրդելն ու քաջաբերիչը կկարծուի, և այս կարծիքն բոլոր Անգղիոյ մէջ ա՛յնչափ տարածուած է, որ՝ կը կասկածուի, թէ ուշ կամ կանուկ պատերազմի մը պիտի յանգնի : Անգղիոյ նախարարութիւնը՝ իրլանտիոյ հոգէն բաւական թեթեւացած է, ըստ հեռագրական տեղեկութեանց : կառավարութիւնն սկսեր է նպաստել և օժանդակել յիշեալ երկրին կարօտելոյ, և խառնութիւնը մեղմացունել չափազանցութեամբ վարուողներուն դէմ : Անգղիոյ ներկայ նախարարութիւնը ո՛րչափ ալ մեղադրանաց ու դատաւիտութեան արժանի պակասութիւններ ունեցած ըլլայ իւր աշխարհավարութեան մէջ, այսու ամենայնիւ գովելի է իրլանտիոյ խնդրոյն մէջ ունեցած վարմանն համար : իրլանտիոյ ժողովրդեան յուզման բուն պատճառն է՝ բազում տարիներէ հետէ նմանը չը տեսնուած թշուառութիւնն ու կարօտութիւնը : կառավարութեան դէմ կենն հարկաւ, երբ կնկատէ որ իւր անձկութեան պատճառները բառնալու համար ըստ արժանւոյն փոյթ չտարուիր հարկաւ ա՛յդ ժողովրդեան մէջ խօսիլ ու գրել գիտցողները կելնեն ամենայն ճարտարութիւն կը թափեն ժողովրդեան շահերը պաշտպանելու համար : Ասոնց բերանը գոցելու և գրիչը խոր-

տակելու համար խիստ միջոցներ անպատեհ են և չեն յաջողիր : այլ՝ ժողովուրդը միմիայն և օգնութեան ձեռն կարկառել պէտք է : Այսպէս պէտք է վարուիլ իշխանութեան վրայ դրուողները, ինչպէս պէտք է իշխանութիւնը ժողովրդեան օգտին համար է, և ո՛չ ժողովուրդը՝ իշխանութեան հաճոյն համար : երբ կնեղուի և կհարստահարուի ժողովուրդը մը, և իւր ձայներն ու բողոքներն ընդերկար անընդի կմնան, ո՛րչափ ալ հլու ու աղու ըլլայ այդ ժողովրդեան բարքն ու վարքը, վերջապէս ինքրիմէ դուրս կենն և չափազանցութեանց կը դիմէ : ժողովրդեան սէրն ու երախտալարութիւնը ամենադժուար և ստուար բանակներէ շատ աւելի հուժկու են իշխանութեան մը անկործան մնալուն համար :

Մայրաքաղաքէս առ Քօրէս-բօնտանա Բօլիթի գրեր են, թէ ներքին դործոյ նախարար Մահմուտ Նէտիմ փաշա հետն առնելով արտաքին դործոյ նախարարի նախկին խորհրդական Տատեան Յարութիւն էֆէնտին, անգղիական դեսպանին գաղտնի տեսներ, և հերքեր է իւր անցեալ պաշտօնավարութեան դէմ եղած զրպարտութիւններն, յայտարարելով թէ Պուլլարիոյ լընդրոյն համար պէտք եղած միջոցներուն ձեռնարկած էր, թէ տոկոսներուն կէս առ կէս դեղմանն որոշումն այն ժամանակի դեսպան Պ. Լիլիօրի հաւանութեամբ հրատարակուած է, և թէ ինքն բնաւ անգղիական շահուց հակառակ դտնուած չէ :

— Հռոմայ Պապն ալ խնդակցութեան հեռագիր քաշեր է առ Ձարն, վերջին դաւադրութենէն ազատելուն համար :

— Ֆիլիպպի ազգային ժողովը 10000 լիւրա սահմաներ է, ինչպատ կարօտ դադարակնաց :

— Զօրապետ Իկնաթիէլ մօտերս Հռոմայ դեսպան պիտի անուանի եղեր : Քանի մը շաբաթ առաջ ալ ըսուեցաւ թէ՝ Վիէննայի դեսպան պիտի ըլլայ :

— Եգիպտոսի իշխանութիւնն ամենայն փութով զինուորական պատրաստութիւններ կընէ :

— Եւրոպիոյ մէջ արմատաց զնոյ բարձրանալուն, և Դանուբի սառած ըլլալուն լուրերուն վրայ՝ մայրաքաղաքիս մէջ ալ քիչ մը բարձրացան գիները : Հացագործները չլսեն, իսկոյն քաղաքապետութեան կը վազեն, մինչդեռ գիներն ի՛նչա՞տ են տեղերնուն անդամ չեն շարժիր :

— Վերջին պատերազմին ժա-

մանակ Թուրքիոյ մէջ ամենէն աւելի շահաւոր եղողը Բուլղարի երկաթուղւոյ ընկերութիւնն եղած է : որովհետեւ թէ ռուսաց և թէ օսմանցւոյ փոխադրութիւններն խիստ շատ եղած են : Թուրքիա փոխադրութեան վարձուց մէկ մասին համար տասաւորդի հասոյթէն արմտիք տուած ըլլալով՝ ընկերութիւնն այս կողմանէ ալ մեծ շահ տեսեր է : Ընկերութեան արտօնատէր Պ. Հիրշ հաշիւներն տեսնելէն յետոյ, պարզեւներ բաշխեր է երկաթուղւոյն պաշտօնակալաց, և մէկ պաշտօնակալի մը 2000 լիւրա նուիրեր է, սակայն նա շատ քիչ դուրս է իրեն տրուած նշանէն դոյացած ահագին շահուց հետ բաղդատմամբ :

Բ. Դրան և սեղանաւորաց մէջ հաստատեալ ելեւմտական պայմանագրին ընադրին թարգմանութիւնն է :

Յօդ. 1. — Կայսերական կառավարութիւնը վերոյիշեալներուն վարձու կուտայ հետեւեալ տրոյ հաւաքումը տասն տարուան համար, այն է 1 | 13 յունվար 1880 էն մինչև 1 | 13 յունվար 1890 :

Այս տուրքերն են՝ դրոյմը տուրքը (Վարայի Սահէ) և վարի ցանկին համեմատ աւելութեան վիճակէն ռմանց ոգելից ըմպելաց Միրիյէ եւ Բուխարայի տուրքերն՝ ի բաց առեալ այդ ըմպելիքներէն առնուած մաքսի տուրքը : Նոյնպէս, մասնաւոր ցանկին համեմատ՝ Կ. Պօլսոյ եւ շրջակայից ձկնորսութեան տուրքն, և մասնաւոր ցանկին համեմատ՝ Կ. Պօլսոյ շրջակայից, Ագրիանուպօլսոյ, Պրուսայի, և Սամսոնի մետաքսի տուրքերն, իբաց առեալ մետաքսէն առնուած մաքսի տուրքը :

Յօդ. 2. — Վարձակալութեան բոլոր ժամանակին համար վարձուն տարեկան գինը ներկայ տարւոյս մէջ այսինքն 1879 մարտ 1/13 ն սկսեալ մինչև 1880 մարտ 1/13, վերոյիշեալ չորս տրոյ հինգնոցով ու մէթալիքով բերած զուտ հասոյթին հաւասար պիտի լինի, և հարիւրին 10 ալ աւելի :

Այս զուտ հասոյթն յառաջիկայ օգոստոս ամսոյ սկիզբը պիտի որոշուի, պէշիքով ու մէթալիքով եղած հասոյթից գումարէն վերոյիշեալ չորս տրոյ հաւաքման ընդհանուր ծախսաց գումարն հանելով :

Վարձակալը վարձուն գինը պէշիքով ու մէթալիքով պիտի վճարեն տարեկան տասներկու պայմանաժամով և ամեն ամսոյ վերջը :

Վարձուն գնոյն վրայ զուտ հասոյթէն աւելցած ամեն գումար՝ պետութիւնն և պայմանագիրը հաւասարադէս մէջներին պիտի բաժնեն :

Յօդ. 3. — Վարձու տրուած չորս տուրքերը պայմանագրաց կողմէ պիտի հաւաքուին՝ այս մասին ի դործադրութեան եղող սակագնոց և կանոնադրութեանց համեմատ, որք երկու կողման համաձայնութեամբ միայն կրնան փոխուիլ :

Գործին համար պէտք եղած դրոյմեալ թղթերը պայմանագրաց երկ-

րորդ մասին ծախիւք և հսկողութեանը ներքեւ լինելու պայմանաւ իրենց պիտի տրուին կառավարութեան կողմանէ :

Դրոյմի կոխուիլը դադարած ժամանակ, անոր համար գործածուած մեքենայներն ու գործիքները կրկին բանալիներու ներքեւ պիտի պահուին, որոյ մին կառավարութեան ձեռքը պիտի մնայ և միւսը պայմանագրաց երկրորդ մասին ձեռքը :

Վարձակալութիւնը դադարած ժամանակ, պայմանագրաց ձեռքը գրտնուած բոլոր դաշնագիրը կտուգարութեան պիտի վերադառնան :

Կայսերական կառավարութիւնն ի գործադրութեան եղող կանոնաց համեմատ, պայմանագրաց երկրորդ մասին ամեն օգնութիւն պիտի ընէ՝ վարձու տրուած տուրքերուն հաւաքման համար, և թէ ներկայ կանոնագրոց ճշդիւ գործադրութիւնն ապահովելու նպատակաւ, և թէ՛ այդ տրոյ հաւաքման եղանակը բարոքելու համար՝ այդ կանոնագրոց մէջ կարեւոր դատուած բարեփոխումները կատարելու նպատակաւ պայմանագրաց կողմէ եղած ամեն առաջարկութիւն կայսերական կառավարութեան կողմէ ի հաշիւ պիտի առնուի :

Յօդ. 4. — Վարձակալաց վարչութեան վրայ պետութեան հսկողութիւնը Բ. Դրան կողմէ անուանեալ տեսչաց միջոցաւ ի գործ պիտի դրուի :

Այս անուշք տուարները պիտի ընեն, բայց վարձակալաց վարչութեան միջամտելու իրաւունք չպիտի ունենան :

Պայմանագիրը արտօնութիւն կվերապահեն՝ թէ՛ վերոյիշեալ չորս տրոյ վարձակալութիւնը բանեցնելու համար ընկերութիւն կազմելու իրենց մէջ, և թէ՛ իրենց վարձակալութիւնն երրորդաց յանձնելու, բայց երկու պարագայից մէջ ալ իրենք ուղղակի պատասխանատու պիտի մնան կայսերական կառավարութեան առջեւ :

Յօդ. 5. — Կայսերական կառավարութիւնն 1880 յունվար 1 | 13էն ըսկըսեալ՝ առաջին յօդուածին մէջ յիշուած պայմանագրաց կը յանձնէ՝ յանուն և ի հաշիւ պետութեան, այն աղի և ծխախոտի մենապաճառի վարչութիւնն, զորս վարի ցուցակին մէջ յիշուած վիճակները կ'արտադրեն կամ կ'սպառեն, ի բաց առեալ ծխախոտի տասանորդը :

Պետութիւնն այս վարչութեան վրայ իւր հսկողութիւնն ի դործ պիտի դնէ իւր կողմէն անուանեալ և ամեն պէտք եղած տեղեր այդ վարչութեան պաշտօնատարաց քով դըրած տեսուչներու միջոցաւ :

Այս տեսուչք այդ մենապաճառաց տուարները քննելու և անտուկները ստուգելու իրաւունք պիտի ունենան : Բայց անոնց վարչութեան միջամտելու իրաւունք չպիտի ունենան :

Յօդ. 6. — Այն փոփոխութիւնները, զորս կառավարութիւնը կամ երկրորդ մասի պայմանագիրը հարկ պիտի համարին կատարել այդ մենապաճառաց միոյն կամ միւսին մէջ, երկու կողման համաձայնութեամբ պիտի որոշուին :

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԷՐԻ

Գափա բարձրած գլխէ ելի պին, պէհեր գլխէսի սէքիզ ղուրուշ օն պիր փալա :

Պէյգօղ քէօսէլէսի փարչասը
գըյէ տէօրթ պին պէհէր գըյէ-
սի եհտի զուրուշ երկիրմի փարա:

Եաղը փարչասը գըյէ տէօրթ
պին, պէհէր գըյէսի երբ զու-
րուշ օթուղ տօքուղ փարա:

Մէշին փարչասը գըյէ պին
պէշ երկը պէհէր գըյէսի երբ
զուրուշ օթուղ տօքուղ փարա:

Պէյգօղ տապախանէսինտէ
միւթէրաքիմ պէր վէճհի թախ-
մին պալատէ միւրազգամ պէշ
գալէմ էշեանըն պէհասը սիմ մէ-
ճիտիյէ երկիրմի զուրուշըք նի-
զամիյէ խաղնէսի սուրէթի օլա-
րադ էվիլէճէ ալընըպ օթուղ պիր
կիւնէ գատար գալտըրըմագ
շարթը կիւ ֆիրուլթ օլունաճա-
ղը մուգատտէմճէ իրան օլունան
մէգըրուր էշեա իճրա օլունան
միւրախտէսինտէ ֆիլթը միւ-
րադգալմալէրիյէ թալիպի էօհտէ-
սինտէ գալմը վէ քեանունի էվ-
վէլին ալթընճը բէնճէնպիհ կիւ-
նի թէքըր միւրախտէսի պիլ իճ-
րա գարարը գալթիսինին վէրիլէ-
ճէկի մուգարրէր պուլունմը օլ-
մաղլէ իշթիրասընա թալիպ օ-
լանըրըն եէվմի մէգըրուրտէ տա-
րը շուրայի ասքէրիյէ կէվէլէրի:

Քեանունի էվիլէ և

Պապը Սէրասքէրի

Միւրա խասթէխանէլէրտէն
նիլալիյէ էլպիսէ անպարընտա
միւթէրաքիմ եհտի սէքիլ պին
ստէտ միւթամէլ եօրղան ֆի-
րուլթ օլունմագ իւզրէ, Քեա-
նունի էվիլէին պէշինճի չարչէն-
պիհ վէ ալթընճը փէնչէնպիհ
կիւնէլէրի միւրախտէսի իճրա օ-
լունաճաղընտան իշթիրա էթմէյէ
թալիպ օլանլէրին զիքը օլունան
կիւնլէրտէ անպարը մէգըրուր
միւրաճալթ էյլէմէլէրի իլան
օլունուր:

Պապը-Սէրասքէրի

Քեանունի-էվիլէ 1879

Իղմիտտէ մաղաղալէր իլինտէ
պիր պապ ախչապ քէրէսթէ մա-
ղաղասընըն նըսըֆ հիսսէսի 7503
ղշ պէշլէր, վէ իճարէի շէհրի-
յէսի 50:

Մահալը մէգըրուրտէ պիր պապ
ախչապ քէրէսթէ մաղաղասընըն
նըսըֆ հիսսէսի 2150 զշ վէ ի-
ճարէի շէհրիյէսի 50:

Մահալը մէգըրուրտէ պիր պապ
ախչապ քէրէսթէ մաղաղասընըն
նըսըֆ հիսսէսի 8150, վէ ի-
ճարէի շէհրիյէսի 60

Մահալը մէգըրուրտէ պիր պապ
քէրէսթէ ախչապ մաղաղասընըն
նըսըֆ հիսսէսի 1260 զշ վէ ի-
ճարէի շէհրիյէսի 15

Մահալը մէգըրուրտէ պիր պապ

ախչապ քէրէսթէ մաղաղասընըն
նըսըֆ հիսսէսի 2260 զշ վէ ի-
ճարէի շէհրիյէսի 30

Մահալը մէգըրուրտէ պիր պապ
ախչապ քէրէսթէ մաղաղասընըն
նըսըֆ հիսսէսի 6600 զշ վէ ի-
ճարէի շէհրիյէսի 50

Մահալը մէգըրուրտէ պիր պապ
ախչապ քէրէսթէ մաղաղասընըն
նըսըֆ հիսսէսի 1603 զշ վէ ի-
ճարէի շէհրիյէսի 20

Մահալը մէգըրուրտէ պիր պապ
ախչապ մաղաղա վէ իսքէլէնին
օթուղ իրի սէհիմ իթիպարը կիւ
օն իւշ սէհիմի 8000 զշ վէ սէ-
նէվի իճարը իւշ երկը:

Մահալը մէգըրուրտէ պիր գը-
թա մաղաղա արսասը վէ իսքէ-
լէնին սէքիլ սէհիմ իթիպարը ի-
լէ իւշ սէհիմի 3300 զշ վէ սէ-
նէվի իճարը 500

Մահալը մէգըրուրտէ օն իրի
տէօնիմ պօթմանըն իրի երկը
օն սէհիմի 2000 զշ վէ միւլք
քիլրասը 15

Իղմիտ էհալիսինտէն մօլլա Հա-
սանղատէ Մէհմէտ էֆէնտիտէն
մահալը օլունալ, մահալի թալիպ-
լէրի էօհտէլէրինտէ պուլունան
պալատէ մէգըրուր մահալաթէ
մահալինտէ տիկէր թալիպլէրի
վար իսէ՝ Էվգաֆ մուհասէպէ-
ճիսինէ, Տէրը սատտէթճէ զամր
կիւ տիկէր թալիպլէրի վար իսէ,
քեանունի էվիլէլին օն պէշին-
ճի կիւնլէնէ գատար Էվգաֆը
հիւմայուն վարիտաթ խտարէսի-
նէ միւրաճալթ իթմէլէրի, վէ
միւրաճալթ խիթմալընտա թալիպ-
լէրինէ գալթիէն թէվիլէր գըլը-
նաճաղը իլան օլունուր:

1 Քեանունի-էվիլէ 1879

ՆՈՒԵՐ

ԿԱՂԱՆԴԻ

ՊԵՏԱԿԱՆԱՐԴ

Կաղանդի ալթիւ տղայոց
տրուկիք լաւ ՆՈՒԵՐ մը կրնայ
ըլլալ, որուն մէջ կը պարունակէ
գեղեցիկ և հրահանգիչ պատ-
մութիւններ, խրատականք, և
զաւեշտական պատկերներ և այլն:
Սոյն գրքիցը 80 երեսէ բաղ-
կացեալ և 65 մեծ և փոքր պատ-
կերներով և ծաղկազարդով զար-
դարուած է, մաքուր տպագրու-
թեամբ և ընտիր թղթով և խա-
ւարարտով կազմեալ:

Պարզ կազմեալին գինն է 5
ղշ արծաթ, իսկ ոսկեղօծինը 8
ղշ: որուն կողքը գեղեցիկ և գու-
նաւոր պատկեր մ'ալ ունի զատ:
Կեդրոնատեղին է, Կ. Պօլիս
Սուլթան-Համամ, Էսատ էֆ. Խան
թիւ 17 Նշան Կ. Պէրպէրեանի

փորագրատունը, Նաեւ Սուլթան
Համամ թիւ 14 Ջարդարեան
Գործարանը և Կամուրչի գլուխը
Սուլթան Պօլոս աղայի խանութը և
ամէն Հայ գրավաճառոց քով:

ԱԶԴ

Պօլոս և գաւառաց մէջ փունջի
հետ բաժանորդագրութենէ հա-
շիւ ունեցողներէն կիւնդուրի, որ
բարեհաճին վճարել անյապաղ:

ՕՐԱՅՈՅՑ

Տեր երեմիայի

Գին մէհիտ դրամ 1 զրշ

ՕՐԱՅՈՅՑ

Գրասիրաց ընկերութեան

Գին մէհիտ դրամ 1 զրշ

ՕՐԱՅՈՅՑ

Ս. Երուսաղիմայ

Գին մէհիտ դրամ 1 զրշ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ

Ջարդարեան

Գին մէհիտ դրամ 2 զրշ

ԴԱՂԻԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՆԻՍՏ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԿԱՆ

ՃԱՌ

Պ. ԺԻՒԱ ՍԻՄՈՆԻ

ՏՆՕՐԵՆԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ

ԹԱԳԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՈՒԱՆԴ Ս. ԱՍԼԱՆԵԱՆԻ

Փունջի մէջ մասն առ մասն հրա-
տարակեալ սոյն պատուական ճառն
արժան համարեցաք ամբողջովին ևս
հրատարակել առանձին տետրակա մը
յուսպով որ սիրով կընդունուի՝ բար-
ւոյ և բարեբարութեան սիրող պատ-
ուարժան ազգայիններէ, և բարոյա-
կանութեան ապականիչ հրատարա-
կութեանց տեղ՝ այս կըտրուի ազգա-
յին երկսեռ մանկուոյն ձեռքն:

Գինն է 100 փր մէհիտ, և կզտուի
ամեն գրավաճառաց քով, և Պահչէ
գալիւ ջրավաճառ Պօլոս աղայի խա-
նութը:

ՊԵՏԱԿԱՆԱՐԴ

ԱՐՃԵՍՏԱՐԱՆ

Պէյգօղու թագաւորի մօտ,

Վալիտէ շէշմէսի թիւ 53

Տէլէմաք էֆէնտի Մ. Էքսէրճե-
եան՝ որ հռչակաւոր հանդիսա-
ցած է գծագրութեան այլ և այլ
ճիւղերուն մէջ ունեցած ճարտա-
րութեամբը, չափաւոր վարձով
աշակերտ կընդունի իւր արհես-
տարանին մէջ: Ձինքը տեսնել
ուզողները, Եշ. Ուր. և Կիւրակէ
կէս օրէն վերջը կը գտնեն: Կեն-
դանագիր ալ կը շինէ չափաւոր
գնով:

YPILULES HOLLOWA

ԴԵՂԱՅԱՏԵ ՊԻՍՈՒՆԻԵՆ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը. ամեն
ջղային տկարութեան ուժաթափու-
թեան և տիրութեան համար. կը ջնջէ
և անհետ կընէ ամեն տեսակ անշա-
փաւորութեանց հետքերը: Սրտի և ե-
րկամանց վրայ օգտակար ազդեցու-
թիւն մ'ունի, արիւնը մաքրելով նոցա
խանդարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ,
և գրգռելով կենսական գործարանը
կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդե-
ցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծ-
ուութիւն, մաղձային հիւանդութիւն-
ներ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր,
գլխի ցաւեր կը վանէ, մարսողա-
թիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաք-
րուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ
որ շատ անգամ զանազան հիւանդու-
թեանց սկզբնապատճառ կըլլան, ա-
ռողջ, ուժեղ և բնական շիրքը կը
զգենու:

NGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒՆԻԵՆ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պալատա-
կան յատկութեանցը չհաւատարիք բը-
նաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր
թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղց-
կեղ (շէնէլէն), սրունից և ստեանց
վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ
կը լաւանան. օգտակար է նաեւ հար-
բուլի, հազի, սրտի բարբախման,
մանաւանդ օդացաւ (էլ) ըսուած հի-
ւանդութեան: Իւր կազդուրիչ, և զօ-
րաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (ըւր-
հիւանդութեան ապականիչ զօրու-
թիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կը դե-
մադրուէ:

Այս դեղերուն գործածութեան և
զանազան նշանակուած է իւրաքանչիւր
տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն
դեղավաճառներու քով, և մասնա-
ւորապէս Պահչէ-գալու թաշ խանի
կողմերը Պ. Գաւալարեանի դեղարանը
ն. 7 կ'ախուրի:

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի
առ հեղինակն տօքթօր Հօլլօուէ ի Լօն-
տօն Սքոփօրտ փողոց թիւ 533:

ԴՐԱՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

4 Դեկտեմբեր 1879

Քօնսուլտէ	10 - 37
Սօսէթէ Ժէնէրալի բաժ. Ս. Լ.	4 - 28
Քրէտի	» 0. 1. 5 -
Երկաթուղեաց	» Յրն. 32 -
Թրամուէյ	0. 1. 3 - 60
1863 ի փոխառութիւն	Յրն. 63 -
1865 ի	» 68 -
1869 ի	» 63 -
1872 ի	» 1. 20 -
Օմանեան լիւրան 100 զրշէն.	
Մէհիտիյէ	106 - 20
Մէթալիք	117 - 20
Պղինձ	360 -
Թղթադրամ	890 -
Բուսիոյ Բօլ	90 - 2
Գաղղիական լիւրա	87 - 8
Անգղիական »	109 -
Գրիմից	51 -

ՏՆՕՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

Կ. Պօլիս, Սուլթան Համամ